

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5278/2019
29.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца „Агромах-плюс“ ДОО из Шида, чији је пуномоћник Јаромир Матушћак адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Републички геодетски завод - Одсек за катастар непокретности Шид, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2890/2019 од 29.08.2019. године, у седници већа одржаној дана 29.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2890/2019 од 29.08.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици П 253/2017 од 18.04.2019. године, која је испраљена решењем истог суда П 253/2017 од 22.07.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена на исплату накнаде штете због: изгубљене добити - изостале закупнине за период од 01.01.2012. године до 30.09.2016. године у новчаним износима за сваки месец означеног периода наведени у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означеног датума па до исплате (тачка 1); изгубљене добити - изостале услужне прераде пшенице за период од 01.01.2012. године до 30.09.2016. године у износима за сваки месец у означеном периоду наведеним у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означеног датума до исплате (тачка 2); изгубљене добити - изостале прераде пшенице у сопственој производњи за период од 01.01.2012. године до 30.09.2016. године у износима за сваки месец означеног периода наведеним у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означеног датума до исплате (тачка 3); као и на име стварне штете - плаћених трошкова парничног и стечајног поступка у износу од 36.859,04 динара са законском затезном каматом од 19.11.2013. године до исплате (тачка 4). Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженој трошкове парничног поступка у износу од 120.000,00 динара у року од 15 дана под претњом извршења, док је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка у износу од још 75.000,00 динара одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2890/2019 од 29.08.2019. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Сремској Митровици П 253/2017 од 18.04.2019. године, исправљена решењем П 253/2017 од 22.07.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревидента о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП, јер је другостепени суд оценио битне наводе тужиочеве жалбе.

Према утврђеном чињеничном стању, уговором о купопродаји Ов 28489/11 од 10.10.2011. године тужилац је од Предузећа „Крисма Аграр“ из Шида купио непокретности уписане у лист непокретности ... КО ... - парцелу ... укупне површине 4ха 91а 76м² и зграду на тој парцели. Уговарачи су констатовали да је продавац испунио своју обавезу и означене непокретности предао купцу у посед на дан закључења уговора, као и да је тужилац упознат са уписаним теретима. Уговор о купопродаји закључен је у извршењу обавезе Предузећа „Крисма Аграр“ из Шида из уговора о јемству од 13.03.2011. године, на основу којег је тужилац и платио дуг који је то предузеће имало према банци, а који износ му није надокнађен у уговореном року од 30 дана од дана извршеног плаћања. Тужилац је 13.10.2011. године поднео Републичком геодетском заводу - Служби на катастар непокретности Шид захтев за упис права својине на непокретностима, уз који су приложени уговор о купопродаји и потврда о плаћеном порезу на пренос апсолутних права. Између тужиоца и Предузећа „Млиностеп“ из Новог Сада закључен је 19.11.2011. године уговор о пословној сарадњи на одређено време, у трајању од пет година, којим је, поред обавезе тужиоца да другој уговорној страни изда у закуп парцелу ... КО ... и објекат на тој парцели за закупнину у висини од 4.000 евра месечно, предвиђена и обавеза тужиоца да за другу уговорну страну врши услужно млевење пшенице. Уговором је предвиђено да ће ступити на снагу даном потписивања под условом да тужилац најкасније у року од 15 дана обавести свог сауговарача да је уписао право својине у катастру непокретности. Тужилац је по уговору о закупу од 27.07.2011. године закљученим са Предузећем „Крисма Аграр“ из Шида био купац млина за прераду пшенице капацитета 500т за 24 часа који се налази на катастарској парцели ... из листа непокретности ... КО ..., а уговором од 15.10.2011. године купио је и коришћену млинску опрему за млевење пшенице која је инсталирана у том млину. Након отварања поступка стечаја над закуподавцем тужилац је 01.04.2012. године са стечајним управником закључио нови уговор о закупу млина на одређено време, до продаје имовине која је предмет закупа. До истека рока предвиђеног уговором о пословној сарадњи од 09.11.2011. године а ни до 20.02.2012. године - крајњег рока који му је оставила друга уговорна страна, тужилац није успео да изврши упис права својине на непокретностима које је стекао купопродајним уговором од 10.10.2011. године, због чега његова пословна сарадња са

Предузећем „Млиностеп“ из Новог Сада није остварена. Над означеним предузећем отворен је поступак стечаја, решењем Привредног суда у Новом Саду Ст 17/13 од 28.03.2013. године. Право својине тужиоца на непокретностима уписаним у лист неокредности ... КО ... утврђено је у спору покренутом против Предузећа „Крисма Аграр“ у стечају. У истом спору правноснажно је одбијен примарни противтужбени захтев стечајног дужника којим је тражено утврђење ништавости купопродајног уговора Ов 28489/11 од 10.10.2011. године, али је усвојен евентуални противтужбени захтев и утврђено да је тај уговор без правног дејства према стечајној маси. Тужилац је, решењем Републичког геодетског завода - Служба за катастар непокретности Шид од 29.04.2015. године, у катастру непокретности уписан као власник објекта на парцели ... КО ... и корисник означене парцеле.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Поднетом тужбом тужилац је тражио накнаду материјалне штете, изгубљене користи (члан 189. став 3. Закона о облигационим односима) у висини изостале закупнине и зараде за услужно млевење пшенице (по уговору о пословној сарадњи, од 09.11.2011. године), односно зараде за млевење пшенице у сопственој производњи, као и обичне штете (члан 155. став 1. Закона о облигационим односима) - умањења имовине у висини издатака за ангажовање адвоката у стечајном и парничном поступку пред Привредним судом у Новом Саду.

Право на накнаду материјалне или нематеријалне штете проузроковане незаконитим или неправилним радом државног органа, имаоца јавног овлашћења, органа аутономне покрајине и органа јединице локалне самоуправе признато је чланом 35. став 2. Устава Републике Србије. Исто је предвиђено и чланом 5. став 1. Закона о државној управи, а чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Реч је о посебном случају објективне одговорности из члана 154. став 3. Закона о облигационим односима за који су основне претпоставке незаконит или неправилан рад. Незаконитим радом сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту односно пропуст да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилан рад је чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које штети праву или интересима трећих лица. Између незаконитог и неправилног рада органа у вршењу или у вези са вршењем његових функција и настале штете мора постојати узрочнопоследична веза.

У конкретном случају евидентно постоји неправилан рад управног органа који о потпуном захтеву тужиоца за упис права у катастар непокретности није одлучивао дуже од три и по године. Међутим, између таквог рада органа туженог и штете коју тужилац потражује не постоји адекватна узрочно-последична веза.

Пре свега, између штете - изгубљене користи у висини зараде коју би тужилац остварио млевењем пшенице у сопственој производњи и непоступања органа туженог уопште не постоји узрочна веза. Тужилац би ову делатност обављао у млину на катастарској парцели ... КО ... који је узео у закуп од Предузећа „Крисма Аграр“ из Шида по уговорима од 27.07.2011. године и 01.04.2012. године, а захтев по којем орган

тужене није одлучивао у дужем временском периоду односи се на друге непокретности - парцелу ... КО ... и објекат на тој парцели, који нису намењени обављању те делатности. Зато од поступања, односно непоступања Службе за катастар непокретности Шид по захтеву за упис права својине није зависила зарада од делатности млевења пшенице коју би тужилац обављао на другој непокретности а не оној у односу на коју је поднео захтев за упис права својине.

Неправилан рад органа тужене није у адекватној узрочној вези ни са траженом обичном штетом - умањењем тужиочеве имовине за издатке настале ангажовањем адвоката у стечајном поступку над Предузећем „Крисма Аграр“ из Шида и парничном поступку насталом током стечаја тог предузећа. Ови поступци вођени су не само ради утврђења права својине тужиоца на непокретностима које су биле предмет купопродајног уговора од 10.10.2011. године, већ и по противтужбеним захтевима стечјаних дужника којима је оспоравана пуноважност, односно правно дејство тог уговора (закљученог у року краћем од шест месеци од дана отварања стечаја).

Упис права тужиоца на непокретностима стеченим купопродајним уговором био је услов за његову пословну сарадњу са трећим лицем. Супротно правном ставу нижестепених судова, такав услов који је тужиоцу поставило треће лице није супротан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, нити се тужилац, прихватајући услов, домаћински понашао. Тужилац и треће лице су свој однос уредили у складу са начелом аутономије воље, при чему је тужилац основано очекивао да ће бити уписан у катастар као власник непокретности у разумном року, јер је захтев који је поднео био потпун, а продавац из купопродајног уговора био уписан као власник продатих непокретности.

Међутим, непоступање органа тужене није узрочно повезано са изгубљеном користи насталом изостанком пословне сарадње тужиоца и трећег лица из уговора од 09.11.2011. године: Пословна сарадња уређена тим уговором састојала се у издавању у закуп непокретности које је тужилац купио уговором од 09.10.2011. године и млевењу пшенице за потребе друге уговорне стране. Ову делатност тужилац је требало да обавља у објекту који је држао у закуп, па зато штета коју потражује по том основу, као изгубљену зараду, није у вези са уписом права својине тужиоца на другој непокретности.

Свако је у начелу дужан да покаже нормалну пажњу да би од себе отклонио штету, односно свако коме је штета проузрокована требало би да предузме уобичајене мере да штету заустави или спречи њено увећање. У принципу, оштећени не сме пустити да се штета умножава на рачун трећег. У конкретном случају, већ у фебруару 2012. године било је потпуно извесно да тужилац неће остварити пословну сарадњу са трећим лицем јер се није остварио услов за ступање на снагу уговора о пословној сарадњи. У таквој ситуацији, тужилац је био дужан да предузме радње у циљу спречавања настанка штете јер се налазио у поседу непокретности које је купио, односно узео у закуп. Тужилац не доказује да је купљене непокретности покушао да изда у закуп и да у томе није успео зато што није било заинтересованих купаца или зато што су потенцијални закупци такође постављали услов у погледу уписа права својине у катастру непокретности, нити је доказао да није могао вршити делатност млевења за потребе других лица у закупљеном млину. Због тога, и по схватању Врховног касационог суда, тужилац не може основано потраживати од тужене изгубљену корист и по основу губитка закупнине и зараде од обављања услужне

делатности, као последице искључиво неправилног рада органа тужене у поступку уписа његовог права у катастар непокретности.

Из наведених разлога нису основани ни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић